UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Institutionibus & substitutio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

LEX XIIII.

a CUm in libris.[a] Si teſtator aliquem eſſe he-
redē tertie perſone diſpoſuit,
valet ſi teſtator illius tertij heres fuerit, vel tertiū heredē
1 inſtituit.h.d. Not.primo† determinationem omnium legum dicen-
b tium, ꝙ error in proprio nomine[b] nō vitiat, vt l. ſi in nomine, ĩ.tit.
* §.⁊ l.ſi quis in fundi vocabulo.ff.de leg.j.quia intelligitur[*] de erro-
re in nomine proprio ſcilicet alterius non in ſuo loquētis. Secun-
2 do no.† illam regulam, qui heredis eſt heres, teſtatoris eſt heres
c quod facit ad queſtionē,[c] quod ſi aliquis eſt heres patris ſui pro
parte, ⁊ pro parte ex perſona fratr ſuorum poſtea mortuorum pro
d alijs partibus, recte dicit in libello[d] ſe patris ſui heredē inſolidum
e ſimpliciter, quia qui heredis[e] eſt heres, teſtatoris eſt heres. Facit
ad hoc.ff.de vulg.⁊ pup.l.antepen.⁊ quod not.ff.de peti.here.l.ij.
f ⁊ iij. Nota tertio [f] hic caſum, in quo† vulgaris ſit verbis affirmati-
3 uis, vt Sempronius Plotij heres eſto, ⁊ iſtam ſubſtitutionem gl.
appellat vulgarem dubiam, vt ff.de vulg.⁊ pup.l.verbis ciuilibus,
4 in fi.† Not.quarto ꝙ ſubſtitutio pupillaris facta extraneo, conti-
net vulgarem. Caſus eſt hic. nam hec verba, Sempronius Plotij
heres eſto, in pupillarem ſubſtitutionem ſonāt per quam ſuccedi-
tur ipſi pupillo inſtituto directo, non ipſi defuncto, vt Inſt.de pu-
g pil.ſubſtit.[g] in princ.tamen hec facta extraneo reſoluitur in vulga-
rem, licet quidam dicant contrarium per §.extraneo. Inſti.de pu-
pilla.ſubſt.ſed de hac lege non faciunt mentionē. vbi eſt caſus. Vl-
timo not.quod quis heredem extraneum facere non poteſt.

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Cum in libris tu vide Bart.in conſi.inci.nul-
lus. ꝙ eſt xiiij.in ordine meo, quod pupillaris expreſſa facta extra-
neo continet tacitam vulgarem. ad hoc allegauit iſtum tex. Sul.in
l.precibus.C.de impub. POMA ¶ Cum in libris iſtam l.ſi.pon-
derat pro vna notabili deci. Alb. Dom. Iaſ.in l.j.in ver. adde pro
ampliatione, quā fecit in ij.lect.ff.de vul.⁊ pu. P. PAV.P. ¶ Cum
in libris. Circa regulam huius l. quod error nominis teſtatoris
an filij ſui vitiet teſtamentum, vide Rom.conſi.lxxix.in princip.
b ¶ Error in proprio nomine. Adde plene per Rom.conſulentem
in facto, ſuper materia huius legis conſil.lxxix.
* CLAVD. DE SEISS. Intelligitur. Adde ad huius ampliatio
nem Felyn.in c.ſignificaſ te de reſcript.
c P. PAV. P ¶ Ad queſtionem. Vide in ſimili Comen.conſil.xxij.
incip.viſo compromiſſo.in prin. vide duas queſtiones circa iſtam
regulam per Aret.in l.ſi quis filium.§.fin.ff.de acqui.heredi.
d P. PAV. P. ¶ In libello. An ⁊ quando appellatione heredis ve-
niat heres heredis vide Bertach.in tract.de gabellis in ſecunda
parte. Vide etiam Iaſ.in l.paterfamilias.de vul.⁊ pupi. Itē quod
ſi heres heredis ſuccedit heredi ab inteſtato, ipſe autem heres ſuc
ceſſerit ex teſtamento defuncto, an heres heredis dicetur heres te
ſtatoris ex teſtamento vel ab inteſtato, vide Bar.notabiliter in l.
veluti.ff.de pet he. Itē quod illud, ꝙ dicitur de errore nominis fi-
lij.patris, vel vxoris, vide Iaſo.in l.ſi quis in nomine.ff.de verbo-
rum obligationibus.
e ¶ Qui heredis Adde an appellatione heredis vltra poſita in l.
Gallus.§.etiam ſi parente. Oldrad.conſil.xxj. Ange.conſil.clxxxv.
Petr.de Anch.conſil.cxxij.⁊ Bald.hic qui dicit quod ſi teſtator
mandauit heredi ſub pena quod faciat monumentum ⁊ heres de-
ceſſerit hereditate non adita tamen per ius deliberandi tranſmiſit
hereditatem ad heredem ſuum, iuxta l.cum antiquioribus.ĩ.de iu-
re delib.quod iſte heres heredis non incidit in penam. alle.l.mul-
cta.in princ.ff. de cond.⁊ demonſt, ⁊ dicit eſſe notabile.de quo cla-
rius per Bart.cōſil.cxiij.incip. Andr. Martini cōdidit teſtamen-
tum. Et quod procedit libellus, de quo hic per Bart.voluit Ang.
conſil.cclxvj.
f ¶ Not.tertio. Adde quid ſi teſtator dicat inſtituo mihi heredem
fratrem meum ⁊ adijciat, quod ſi is moriatur, inſtituo mihi here-
des eius filios vide Bald.conſi.clj.j.lib.
g POMA. ¶ De pupillari ſubſti. Et iſtum text.ponderat ad quod
not. Iaſ.in l.j.in prin.ff.de vulg.⁊ pupil.

De inſtit.& ſubſtit. Rubr. XX.

LEX I.

1 ☞ Conditio miſta ſi deficiat, quando deficiat diſpoſitio.⁊ nume.3.
2 Conditio poteſtatiua ſi deficit. quando habeatur pro impleta.
a CUm auum.[a] Conditio miſta conſiſtens ex
facto inſtituti, ⁊ alterius debet
impleri, vel ex facto alterius impediri vt inſtitutus poſ
ſit adire.h.d. Opp.ĩ.de cad.tollend.l.j.§.fin autem ſub
conditione. Solu. Ibi loquitur in conditione caſuali que quocun-
que modo deficiat, impedit diſpoſitionem. hic loquitur de condi-
tione miſta. Et intelligatis miſta, ex poteſtate inſtituti, ⁊ alterius.
Aliud eſſet ſi eſſet miſta ex poteſtate inſtituti, ⁊ viribus fortune, vt
no.ff.de cond. ⁊ demonſt. ſuper rub. Horum eſt ratio, licet Cy. hic
querat ⁊ nō ſoluat, nā quando aliquis inſtituitur ſub cōditione ca-
ſuali teſtator ſolū caſus euentum reſpexit, ⁊ nullo modo factum in-
ſtituti. ideo quocunque modo conditio deficiat, diſpoſitionem im-
pedit. Contra hoc opponi. de l. que ſub conditione. §. quoties. de
conditio.inſtit. Solut. ibi loquitur in conditione poteſtatiua. que
quocunque modo deficiat, abſque dolo, ſeu facto inſtituti, vel alias
onerati, non impedit diſpoſitionē. Ideo quia conditio ſit mere po-
teſtatiua, teſtator non reſpexit niſi factū inſtituti, quod per eū non
ſtat, vt ibi patet. Et ſi tu dicas, Imo illa cōditio eſt miſta, ſi ſeruum
manumiſerit, pendet enim ex poteſtate manumittētis, ⁊ manumiſſi.
ſi. Dico quod nō eſt verum quia manumittēdus non poteſt liber-
tatem recuſare, vt ĩ.de manumiſ.teſt.l.ſi. Preterea, nec eſt veriſimi-
c le, quod recuſet, ⁊c. Opp. tertio[c] de.l.legatū.ĩ.de cond.inſer. Iſtud
eſt valde difficile contrarium, ⁊ gloſſ.ſoluit pluribus modis, qui-
quedam dicūt, hic erat alias relicturus, ibi non. Hec eſt diuinatio.
Alij dicunt quod ibi fuit in mora, hic non. Diuinatio eſt. Tu dic
quod hec eſt vera, quam gl.ponit hic in fin.vltim.gl.⁊ hic in prin.
Tu debes ſcire quod conditio mere caſualis quocunꝗ modo defi-
ciat, diſpoſitio deficit vt ſupra dixi. Conditio mere poteſtatiua nul-
lo modo vitiat diſpoſitionem, niſi quando ſtaret per factum ipſius
inſtituti vt modo dixi in precedenti contrario. In conditione ve-
ro miſta, que pendet ex poteſtate inſtituti, ⁊ alterius, eligēt quã-
dam media via inter predicta, quia ſiquidem deficit facto alterius,
non vitiatur diſpoſitio, vt hic, ⁊ l.in teſtamēto. de condi.⁊ demon.
ſed ſi deficiat caſu fortuito, vitiatur diſpoſitio, vt dicta l. legatum.
1 † Circa id quod dicitur de conditione poteſtatiua, oppo.de l. inde
Neratius.in princ.ff.ad legem Aquil. Sol. Ibi fuit impeditus fa-
cto alterius, ⁊ iniuſte. Vnde contra eum competit actio, per quam
ſuccurritur inſtituto, ⁊ ideo non eſt neceſſe quod cōditio habeatur
pro impleta. Sed ſi per illam actionem nō ſuccurreretur inſtituto,
vt puta, quia ille impeditus non eſſet ſoluendo tunc conditio pro
impleta habetur.l.ſi.ff.de eo per quem factum erit.⁊ l.Titio.§.ſi.de
condi.⁊ demonſt. Contra iſtud iterū oppo. de l.ſi Titius. de cōdi.⁊
demonſt. Gloſſ.hic ſignat contrariū, ⁊ non ſoluit. Ecce ſolu. videte,
d ibi fuit impedita conditio poteſtatiua, facto tertij iuſte[d], ita quod
contra eum actio non poteſt dari, merito habetur conditio pro im-
pleta. Et ideo circa iſtam conditionem poteſtatiuam habes diſtin-
guere tria verba. Aut deficit caſu fortuito, aut facto alterius. Si ca-
ſu fortuito, tunc aut ille, in cuius poteſtate erat, fuit in mora. aut nō.
Si facto alterius, tunc aut ex eius poteſtate dependebat, aut alte-
rius tertij. Et ſi ex alterius tertij, aut licite, aut illicite. Si licite,
erat ſoluēdo, aut non, vt patet ex predictis. Venio ad aliud, ſcilicet
2 † ad cōditionē miſtam, de qua loquitur lex noſtra.⁊ oppo.ff.de
l.ſi fundū per fideicom.§.j.alias.l.ſi Titio, vbi ſi deficit per caſum
e nihilominus diſpoſitio valet. Solut. Ibi erat modus miſtus[e] ſ
conditio. Contra hoc oppo. de l. Titio, verſic. ſed cum ante nu-
ptias. de condi.⁊ dem. Iſtud cōtrarium eſt valde difficile. Dicũt
cunt quidam quod ibi loquitur de modo, quādo eſt cauſa finalis
liciti. ſed l.fundum per fideicommiſſum. §.j. loquitur de modo ꝙ
nō eſt cauſa finalis. Iſta ſolutio tenetur per multos doctores.
dixi vobis aliter in dicta l verſicu.ſed cum ante nuptias. Puto
quod ibi eſt idē quod hic, ſi recte ille text. inſpiciatur. Opp.
vter ex fratribus. de condi.inſtitu, Solu Illa concordant
quia ibi fuit impeditum matrimonium facto alterius non for-
tuito. Oppo. de l.cum ita legatū.ff.de condi.⁊ demonſt. Sol. In-
tellige hic quando honeſte poteſt nubere alias ſecus. Vltimo di-
ſtingue plene in iſta materia, vt habes hic per Cyn.⁊ Dyn.de re-
gu.iur.in c.imputari.lib.vj. Ego plene tractaui in l.in teſtamento
la ij.de condi.⁊ demonſt.vbi gloſſ.tractat.ſicut hic.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Cum auum. Vide aliquid per Anto.de Butrio conſ.
lvij. Item iſtam legem repetit Domi.Signor.de Homod.
vide Sozi.in l.ſi Titius ff.de condit.⁊ demonſt.
* CLAVD. DE SEISS. cum auum. Quia hic text.loquitur
conditione nubendi, vnum nota quod conditio nubendi in
appoſita, debet impleri intra tres annos poſt pubertatem
Bart in l.mennimuus. §.j ĩ.quand.⁊ quibus quart.par
Bald. in l. placet. ff. de lib. ⁊ poſthu. Item an determi
ponitur in hac l. habeat locum in donatione, Roma.conſ.
b POMA ¶ Opponitur. ĩ. Aduerte quod videtur quod con-
ditio debet dici miſta ex poteſtate inſtituti, in viribus fortune
quod differentia, quam facit hic Bart.ſit verbalis. Nam ſi
tio ſimpliciter depēdet a facto tertij, quod quo ad honorat
citur caſualis. igitur ⁊c. niſi dicas quod habuit reſpectum ad
ctum qui repugnat. vide gloſſ.in dicta l.ſuus quoque.§.puto
raliter.ff.de heredib.inſtituend.

POM

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

c POMA. ¶ Op. tertio. Aduerte quod immo videtur quod hec ſolutio non diuinet, primo quidam not. quia licet in contrario eſſet coniuncta perſona, tamẽ erat de tranſuerſalibus, in qua non preſumitur tanta affectio vt in deſcẽdentibus ꝙ fuit hic. Loquitur enim in auo materno. Secunda etiam licet diuinet ad contrarium no. ad tex. noſtrum: quia ſi hic in mora fuiſſet, conditio non haberetur pro impleta, tamen mihi videtur quod conſtituat differẽtia inter aſcẽdentes ⁊ trãſuerſales, licet ſit maior preſumptio in vno quã in alio ſit ſtatutum per ea que habẽtur in l. cũ rem alienã. ſ. de leg. Et credo quod ibi valuiſſet legatum ratione cõiunctionis, niſi ibi cõditio fuiſſet appoſita fauore filij quem veriſimiliter amabat magis. Iſtã tamen gl. vt pote no. vltra Alex. hic adducit Are. ad iſtã gl. pro notabili allegat Aret. conſi. xciij. quod conditio miſta deficiens caſu fortuito, nõ facit deficere legatum ad pias cauſas, tanquã teſtamentum fauore anime, que cunctis rebus eſt preferenda. l. ſancimus. ij. de ſacroſ. eccl. ⁊ alias etiã eſſet relicturus. Pro qua opi. eſt tex. in l. cum ita dat. ff. de cond. ⁊ demon. argumẽto a libertate ad piã cauſam prout valeat argumentum, vt per Bart. in l. ſi vnus ſ. de teſt.

d ¶ Facto tertij iuſte. Adde quod ex hoc infert Bal. quod ſi teſtator inſtituit heredẽ, ſi edificauerit eccleſiã in domibus ſuis, ⁊ epiſcopus nõ vult dare licentiã edificandi, nihilominus hereditas debet inſtituto. Pro quo facit quod cõſuluit Ro. cõſi. cccclx. quod ſi teſtator mãdet heredi, vt emat domũ intra annũ pro cõſtruendo hoſpitali, ſub pena priuationis hereditatis, ꝙ epiſcopo nõ conſentiẽte non incurrit penã. alle. d. l. ſi Titius. Subdẽs tamẽ, ſi epiſcopus in alio loco per ſe electo cõcedere velit facultatẽ hoſpitalis cõſtruendi, coguntur heredes hoc facere quoniã cũ volũtas teſtatoris non põt prout vult, debet impleri prout poteſt, vt ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. teſtamẽto. ⁊ melior eſt tex. ad propoſitũ in aut. de eccle. tit. §. ſi quis edificationẽ. ⁊ ita dicit tenere Bald. in l. j. C. de his que pen. no. qui Bald. ſubdit quod dicto caſu heres non conſtruendo, non incidit in penam priuationis hereditatis, vt ex teſtamento, eo qꝛ cum diſpoſitio teſtatoris cõmutat in aliũ modũ quã ab eo expreſſum, propter aliquã cauſam, nõ intelligit ea cõmutata vel alterata diſpoſitionis pena, adiecta repetitio per caſum fin. in l. multa. de cõd. ⁊ demõ. Et hoc idẽ no. bar. in d. l. teſtamẽto. licet Ro. nõ alleget. Dicit etiã ibi Ro. qð ſi epiſcopus nullũ aliũ locum eligat, nec in electo dare velit licentiã cõſtruẽdi, quod debẽt heredes, vt pie volũtati teſtatoris, prout poſſibile eſt pareãt, locũ illũ emptũ vel emendum deputare ad pauperũ receptionẽ hoſpitaleꝙ ibi cõſtruere, non tamẽ habẽs eccleſie formã, cũ hoc non poſſint etiã ſine epiſcopi licẽtia. Allegat ita determinare Inn. in c. ad hec. de reli. domi. per tex. in ca. clericos. ⁊c. vnicuiꝙ. de cõſe. diſ. j. Quid autẽ ſi aliquis donat bona ſua alicui, cũ hac cõditiõe, qð cõſtruat vnã eccleſiã in domibus prefati donatoris in qua morari debeant duodecim fratres minores, ⁊ ſi hoc fieri nõ poſſet de iure, nec de facto, illa clauſula habeat pro nõ appoſita, an heres debeat expectare ꝙ fratres habeant licentiã, vel debeat eſtimatio, ⁊ qd iuris, vide Fede. conſi. clxxv. decidentem quod donatio remanet pura.

c POMA. ¶ Modus miſtus. Sequitur Anton. de Butr. conſi. xliij. poſt princ.

LEX. II.

1 ☞ Libello precum ſtatur contra producentem.
2 Quando cõditio non impletur, ſed pro impleta habetur, qua actione agatur.

a Conditioni. [a] Si conditioni miſte non paretur facto inſtituti, inſtitutio locum habere non poteſt. hoc dicit. Ex iſta lege no. quod † ſtatur libello precũ contra producentem, ad idem de liberali cauſa. l. cum precũ. Circa hanc l. quero duo. † Primo quando cõditio non impletur, ſed quãdo pro impleta habetur, qua actione agatur: hic videtur caſus, quod agitur extraordinario auxilio, hoc eſt iudicis officio, ſed quando eſſet impleta, ageretur ex teſtamento, vide iſtam glo. Tu vero dic de hoc vt dicit tex. in l. ſi peculium. §. is cui. de ſtatuliber. Ego pleniſſime dixi in l. in teſtamento. in fi. de conditio. ⁊ demon. Quero ſecundo † quid in matrimonio ſpirituali vt ſi inſtituo monaſterium heredem, ſi recipiat talem in monachum, an valeat: Breuiter veritas eſt, quod non valeat conditio, immo reijciatur tãquam turpis ⁊ inſtitutio remanet pura, quia inuitare monaſterium ad recipiendum aliquem ſub ſpe lucri eſt ſimonia, vt extra de ſimo. non ſatis. Nec obſtãt ille leges, que loquũtur in matrimonio carnali, in quo admittitur, vt, ſub ſpe lucri, aliquis inuitetur, vt l. Titio. §. j. [c] de condit. ⁊ demonſtr. Et cum hec queſtio occurriſſet de facto ſemel, ita fuit hic conſultum per do. Recuperium de ſancto Miniato, ⁊ ita ſenſimus nos omnes. Facit ad hoc ff. de heredib. inſtitu. l. ille autem [d]. ⁊ quod ibi not. ⁊c.

(margin: b, 1, 2, 3, c, d)

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Conditioni. Intra quantum tempus debeat impleri conditio iſta, ſi nupſerit, vide text. ⁊ ibi Bart. in l. ij. §. ad filiorum. ſ. quando ⁊ qui. quarta pars deb. li. x. quem refert, ⁊ ſequitur Alerã. reputans not. dignum in l. hec conditio. in princip. in apoſt. j. ff. de condi. ⁊ demoſt. Vide etiam ad iſtam l. Bart. conſi. cxix.

b POMA ¶ Ex iſta l. Vide Alexan. cõſi. cxxiij. in ij. volumi. ⁊ conſil. cxxxj. eodem volu. Olara. conſi. ccxcij. ⁊ Raph. Cu. conſil. lxxiij. ⁊ Alex. conſi. liij. volumi. iiij. Barba. cõſi. iij. volu. ij. ⁊ cõſi. vij. eodem volumi. ⁊ Paul. conſil. lxxj. volumi. j. ⁊ conſil. lxxij. eodem vol. Barba. conſil. xij. volumi. ij. Alexãd. in l. edita. in princ. ſ. de edendo. Vide bonum textum in l. litem. ſ. de procu. Roma. cõſil. xxiij. in j. dubio. ⁊ conſil. lix. in vlti. dubio, ⁊ Alexand. conſil. xiij. volumi. v. Angel. Aret. in §. ſi minus. Inſt. de actio. Panorm. conſi. xxxviij. vol. ij. ⁊ conſi. vlt. eodem volu. Felin. in ca. cum venerabilis. Bart. conſi. xviij. volumi. ij. ⁊ conſi. ccv. volumine ij. ⁊ cõſi. xxxviij. volu. ij. ⁊ conſil. xlij. eod. ⁊ conſil. lix. volumi. ij. ⁊ conſil. lxx. volumi. ij. ⁊ Roman. cõſi. xcj. in fi. cõſi. cxxxv. ⁊ cõſi. cccxxix. in fi. Pan. in ca. examinata. in ij. notab. de iud. ⁊ in c. fi. de cõfeſſis. Gemin. in c. fin. de iureiur. in vj. ⁊ que ibi adit Anto. Aret. ⁊ Felin. in c. quoniam cõtra, de probat. Bal. in l. j. ſ. de cõfeſ. ⁊ in l. ſi magnum. C. qui accuſa. nõ poſſunt. Alexã. conſi. viij. vol. ij. ⁊ conſi. lxi. vo. iij. ⁊ Amo. conſi. cxvij. ⁊ Ana. lxxxi. in fin. ⁊ Alex. conſi. lxxxiij. vol. j. ⁊ conſi. cxxxiij. eodem. ⁊ Aret. xiij. in vlti. dubio. ⁊ Bald. in capi. ex parte decani. de reſcrip. ⁊ Aret. conſi. lxviij. ⁊ Ale. lxxx. vol. ij. vbi ponit quid in capitulante. ⁊ Alex. conſi. clxij. vol. ij. ⁊ Feli. in c. ex parte h. de foro cõpet. ⁊ Ale. conſilio xix. ⁊ conſilio cxcj. eodem volum. ibi loquitur in minore faciente poſitiones. vide etiã Alexand. conſi. xvij. volumi. iij. vbi ponit quid in reſpondente poſitionibus ⁊ capitulis. ⁊ in l. Gallus. §. idem credẽdum. in fin de liber. ⁊ poſthu. ff. ⁊ conſi. lxxj. vol. ij. vbi loquitur in ponente per imperitiam, vel malitiã. ⁊ ibi etiam dicit, an libellus probet pro producente. ⁊ Alexand. conſi. cxij. volumi. v. vbi loquitur in excipiẽte. ⁊ Soci. xli. vbi declarat pulchre hic hanc legem in hoc.

c ¶ L. Titio. §. j. Adde quod ibi Bar. aliter loquitur. tãdem dicit, quod cautela eſt quod relinquatur monaſterio pro alimẽtis illius monachande. nam tunc bene valet, per gloſſ. in d. capit. non ſati. ⁊ hoc ibi ſequitur Pau. de Caſtr. ſed eum reprehẽdit de eo, quod dixit in cõſi. incipien. Domi. Nupta Pau. quod ſi ſit legatum alicui, ſi ingrediat monaſterium quod illa conditio reijcitur. qꝛ inducit viduitatem, ⁊ perpetuam mãſionem in certo loco, quia dicit Pau. ꝙ licet auferat carnalem viduitatem non aufert ſpiritualem digniorem carnali, ⁊ vita actiua eſt altior, quam tẽporalis, nec reputatur contra Rempublicam, quia anime ſunt preferende corporibus. l. ſancimus. C. de ſacroſan. eccl. tunc bene induceret perpetuã viduitatem ſi teſtator diceret, nec nubat, nec monaſterium ingrediatur, ⁊ eo caſu conditio eſſet reijcienda, quia eſſet vita beſtialis ſecundum ipſum, latius ibi vide.

d POMA. ¶ L. ille autem. Dum Bar. pro iſta opin. hic alle l. ille autem. dic quod illum tex. tenet ipſemet Bart. in l. Titio centum. §. j. ff. de condi. ⁊ demonſt. hic alle. vt hic per d. Alexan. pulchre.

LEX III.

a Si mater. Non refert quid ex equipollentibus fiat. [a] h. d. Vel aliter, Inſtitutio collata in vnum caſum, refertur ad alium ſibi ſimilem h. d. Materiam huius l. tractant doct. ⁊ ego in l. Gallus. §. ⁊ quid ſi tãtum. ff. de liberis ⁊ poſthumis.

ADDITIO.

a P PAV. P. ¶ Fiat. vide Ange. conſi. lxxxviij. inci. in dei nomine. ad finem.

LEX IIII.

2 ☞ Teſtamentum in quo filius eſt inſtitutus ſub conditione caſuali, valet, ſed conditio reijcitur.
3 Si poſthuma fuit inſtituta, ſi intrauerit monaſteriũ, ſi nata monaſterium non intrauit, teſtamentum eſt nullum.
4 Filius inſtitutus ſub conditione miſta, ſi nõ ſtet per eum, quo minus impleatur, inſtitutio vitiatur.
5 Hereditas ex teſtamento, in quo filius fuit inſtitutus ſub conditione caſuali, quo iure adeatur.

a Si pater. [a] Hec eſt difficilis l. ⁊ habet materiã, in qua q plus ſcit, plus dubitat. Breuiter dicit, Si filius inſtituitur ſub conditione caſuali vel miſta, non valet teſtamẽtum niſi in cuius defectum fuerit exheredatus, ⁊ hereditas poteſt adiri ab inteſtato, hoc dicit.
1 ¶ † No. ꝙ filius non poteſt inſtitui ſub conditione caſuali, vel miſta, niſi in eius defectum exheredetur. Ratio, qꝛ non eſſet dare caſum in quo reperitur preteritus, nec inſtitutus, nec exheredatus. Oppo. ⁊ modo intro gl. de l. ſuus quoque. in prin. de hered. inſtit. Solu. Sub conditione poteſtatiua poteſt inſtitui, vt ibi, ⁊ probatur ex ſequentibus. §. filius l. ſed non ſub conditione caſuali, vt hic. Contra hoc opp. ⁊ hic aduerte quia eſt ſubtile, ego reperio in, con

ditione poteſtatiua, eandem rationẽ quam in caſuali, quia erit dare tempus, in quo filius reperiretur preteritus, vt ſi eſt inſtitutus, ſub cõditione poteſtatiua, que nõ poteſt impleri vltimo vite ſpiritu, nam illo tempore, hoc eſt vltimo vite ſpiritu, reperiretur preteritus ergo teſtamentum eſt nullum. Huius timore, dicũt quidam, quod hoc debet intelligi de conditione poteſtatiua, que poteſt impleri vltimo vite ſpiritu, vt ſi dederis centũ Titio. Iaco. de Rauẽ. reprehẽdit iſtos in l. ſi libertus. §. ſi libertinus, de bon. liber. & bene. Nõ obſtat ſi dicis, quod in aliquo caſu reperiretur preteritus, quia imputet ſibi, quia hoc facto ſuo cõtingit. Op. dicitur hic, & in defectum cõditionis debet exheredari. contra, exheredatio debet fieri pure vt l. ij. §. pure. de libe. & poſtu. Sol. Verũ eſt, quod debet exheredari pure, non quando eſſet inſtitutus ſub cõditione. nam tũc poteſt exheredari ſub conditione contraria vt hic. Item oppon. de l. ſi ſub conditione. de bono. poſſeſ. cõtra tabu. Sol. Ibi loquitur in filio emancipato, hic in ſuo. Que eſt ratio? Do. Cyn. hic tangit, non tamen declarat. Ratio eſt quia filius emancipatus preteritus non dicit teſtamentum nullum, ſed oportet quod veniat per cõtra tab. Sed cum pẽdente conditione habeat ſecundũ tabulas, vt ff. de ſecundis tabul. l. ij. §. ſi ſub cõditione. merito ſibi competit cõtra ta-
2 bulas. Alterius oppo. de l. quoniã in prioribus. de inof. teſta. † vbi dicitur, quod etiam grauamen reijcitur de inſtitutione filij, quantum ad legitimam, ergo videtur quod hodie valeat teſtamentum, quia ſaltem in legitima videtur pure inſtitutus. Glo. hic tãgit nec firmat, ſed in l. ſuus quoq;. ff. de here. inſtit. tenet hoc expreſſe, quod iſte leges hodie corriguntur. Guliel. de Cu. in d. l. quoniam in prioribus. dicit, quod hoc non eſt verum, quia in d. l. quoniam in prioribus. loquitur in iſtis caſibus, in quibus aliquis vocatur ad querelam & ſic filius ſtabat in dubio, quoniã litis euentus dubius eſt, ideo eius fauore ſtatutũ eſt, vt habeat legitimam ſine grauamine ſed eo caſu quo teſtamentum eſt ipſo iure nullũ, iura antiqua non mutãtur, quia hic nõ eſſet fauor filij. Idem hic videtur tenere do. Iaco. de Rauen. Idem tenebat dominus Rayner. Ego iã hic in curſu lectionum ſic recitãdo proceſſi ſecundum opin. Moderno-
b rum[b] poſtea cũ caſus hic occurreret de facto volens melius[c] & ſub-
c tilius videre, adheſi opinio. gloſ. quod iſta iura ſint correcta, & dico quod caſus eſt expreſſus ſ. de inof. teſt. l. ſcimus. §. cum autẽ quis. Nam ibi loquitur quando filio relictũ eſt, cũ heres inſtitutus morietur. Conſtat enim quod quando legatũ, vel inſtitutio, confertur in tẽpus mortis heredis eſt cõditionale, nec pẽdet ex filij poteſtate, & ſic de iure antiquo teſtamẽtũ eſſet nullũ ipſo iure & tamẽ cõditio illa reijcitur vſq; ad legitimã, vt ibi patet. Nec obſt. quod dicitur, quod iſtud eſt introductũ fauore filij: quia fateor quod iſtud eſt in fauorem filij & etiã heredis inſtituti & teſtatoris, vt eius diſpoſitio valeat vt expreſſe dicitur in dicto §. cum autem. ¶ Iuxta hoc formo queſtionẽ de facto mihi occurrẽtem. Teſtator dixit ſic, † Inſtituo
3 poſthumam, que ex vxore mea naſcetur, ſi intrauerit monaſterium, in ducentum, nata eſt poſthuma, nec intrauit monaſterium, queritur an teſtamentum ſit ruptum tanquam ſit preterita. Dixi ſic iſta videtur inſtituta ſub cõditione, que nõ pendet ex eius poteſtate, & ideo teſtamentum ſit nullum, ſunt opinio. quia gloſſ. in l. ſuus quoque. tenet quod iſta iura ſunt hodie correcta per l. quoniã in prioribus. quod tamẽ in propoſito nõ examino, ſed dico hic ſimpliciter teſtamentum eſſe nullum. Aduerte gloſſ. que dicit quod iſta lex eſt correcta, loquitur quando filius eſt inſtitutus ſub cõditione. Sed in queſtione, noſtra, dicta poſthuma nõ fuit inſtituta, neque pure, neque ſub conditione, ergo teſtamẽtum eſt nullũ, nam teſtator inſtituit illam poſthumã, que naſceretur & monaſterium intrauerit. Iſta nõ eſt illa poſthuma, ergo nõ eſt inſtituta. Iſta ſũt verba text.
d in l. cõmodiſſime. de li. & poſth. licet Ray. de Forliuio[d] conſuluerit cõtrarium, & non intellexit illud quod ego dixi. Quero circa hanc l. quid de nepotibus? Dic vt in gloſſ. aut filius preceſſit eos, aut nõ.
4 † Quero quando filius inſtituitur ſub conditione miſta, & ſtat per eũ nõ per caſum, an inſtitutio vitietur, Gul. dicebat quod nõ. Tu dic cõtra, vt in gl. & bene, quia ab initio nõ valet inſtitutio. Vltimo que-
5 ro, hic dicitur † quod poteſt hereditatẽ adire, quo iure debet adire? Ir. dicebat, ex teſtamento gloſſ. dicit ab inteſtato, & bene dicit. Subdit tamen gloſſ. vnum verbum ibi, vel dic quod ex teſtamẽto &c. quod ſi vellet adire ex teſtamẽto, poſſet quod non eſt verũ, quia ſi vult adire ex teſtamento oportet quod teſtamẽtum approbetur, & teſtamento approbato valeret de iure ciuili. De iure autẽ pretorio deberet petere ſecundum tabulas, non adire hereditatem. Preterea aut pendet conditio, & non eſt dubium, quod hereditas non poteſt adiri. Aut deficit, & idem, quia eſt contra diſpoſitionem defuncti & ideo teneas quod ſibi ſuccedat ab inteſtato.

ADDITIONES.

a ☞ Si pater. Pro concordia aduerte, quando ſub conditione caſuali, vel miſta, filius eſt inſtitutus & ſic non ſub conditione poteſtatiua, & in defectum conditionis, non reperitur exheredatus an debeat reijci cõditio de inſtitutione in legitima, & Bar. in l. ſuus quoque. ff. de heredib. inſtit. videtur tenere negatiuam, quod non reijciatur, quia dicit teſtamentum eſſe nullum. Et hec fuit ſententia Ray. de Forli. qui fuit preceptor Bartoli. & cõmuniter tenebatur ante Barto. Affirmatiuã videtur tenere, ſcilicet, quod ſit reijcienda in hac l. ſi pater. Et ex hoc Rayne. appellauit ipſum Bartolum. Sed quo ad concordiam dic quod non fuit ſibi contrarius, quia ſe ipſum emendat in hac l. ſi pater. imo ſapientis eſt mutare cõſilium in melius. l. manifeſtiſſimi. C. de furt. cum ſimilib. Et hec ſufficiant pro ſaluatione Barto.

a P. PAV. P. ¶ Si pater. Hãc l. repetit Ful. & de materia vide Bar. conſi. xiij. & conſi. cxxxi.

b ¶ Modernorum. Adde quod ſic conſuluit conſi. xiij. incip. ex facto propoſito. & Ang. conſi. cxvij. inci. do. Catherina quondam [illegible]. Contrariam opin. quod iura ſunt correcta, tenuit etiam Imo. in l. ſuus quoq;. de her. inſtit. ſed melius in. l. fin. ff. de condi. inſtit. Salic. hic Pau. de Caſt. qui dicit, quod per opi. Bar. ſuſtẽtatur & prouidetur filijs, & contraria operatur contrarium. Et hanc ſequitur Angel. conſi. xciiij. inci. Viuianus de Montepulciano.

c P. PAV. P. ¶ Volẽs melius. In iſtis verbis allegatur Bar. quod magis credendũ eſt doctori in conſcribendo, quam in legẽdo, quia preſumitur quod melius conſiderauerit. Adde quod dicit idẽ Bar. in conſi. inci. Lapus. dicẽs quod illud quod docuit ſuos ſcholares legendo, reducitur ad practicam conſulendo.

POMA. ¶ Volens melius. Et quod qui melius conſiderat [illegible] quando conſilium mutat, eſt elegans tex. in l. diuifratres. ff. [illegible] patro. Et iſta opi. Bar. hic eſt cõmunis, vt inquit Petr. & Decius. Et vide Alex. conſi. lvi. vo. iiij. Barb. conſi. xiij. ij. du. & conſi. cxx [illegible] licitum ſit mutare cõſilium in melius, vide Bar. conſi. j. vo. j. & cõſi. lviij. eod. vol. & conſi. lxij & cõſi. ſeq. eo. vol. & Bar. in l. qui Rome. §. duo fratres. in ſij. q. ff. de verborum obligatio. Barba. conſil. xvij. volum. ij. & conſi. xx. eod. vol. & cõſi. xxij. eod. vol. & cõſi. xxiij. eo. volu. & conſi. xxxvij. eo. vol. & conſi. lv. eod. vol. ij. & in c. eccleſia ſancte Marie. de cõſti. & in ca. examinata. de iudic. & Alex. cõſi. clxxxiij. volu. ij. Vide etiam Bar. conſi. x. volu. j. Limita tamen iſtud dictum Bar. vt non procedat quando doctor eſſet ſibi cõtrarius tantum, vel cõſulendo tantum, quia tunc non debet audiri. l. j. vbi Bart. ſ. de furtis. Limita tamen iſtud, vt non procedat inter diuerſas perſonas. & in diuerſis iudicijs, quia tũc admittitur cõtrarietas. l. Papinianus. §. ſed nec impuberis. vbi gl. ſ. de inoffi. teſta. per Cyn. in l. j. C. de fur. per dominos de Rota deciſio. viij. in titulo de teſtamẽ. Adde etiã quod doctor poteſt cõſulere licet nõ inueniat deciſionẽ in terminis, dummodo inueniat rationẽ naturaliter ab equitate naturali nõ abhorrẽtẽ, vt per Pau. de Caſt. in l. claudius. ff. de acquirẽ here.

d ¶ Ray. de Forl. Adde quod paulus de Caſtro dicit quod melius conſuluit ipſe Rayne.

LEX V.

a REprehendenda [a] Inſtitutio facta ſub cõditione turpi [illegible] net pura, & valida cõditiõe reiecta. hoc dicit. Vel [illegible] Cõditio impoſſibilis de iure, ex inſtitutiõe reijcitur [illegible] habes de condtione impoſſibili, de qua feci tibi vnã repetitionem in l. j. de condi. inſer.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Reprehendenda. Circa regulam huius legis [illegible] facto datur voluntas intelligi, vide Rom. alia iura allegãtem fil. xxviij.

LEX VI

a GEneraliter, Hec eſt notabilis lex, & habet vnam tantũ, vel duas concordantias. Breuiter dicit, Fauore liberorum disiuncta poſita inter plures conditiones reſoluitur in coniunctã
b quod ad extraneos eſt extẽſum [b]. hoc dicit. vſque ad §. cum autem. concor. huic l. ff. de here. inſtit. l. Lucius. facit. ff. de re. dub. l. ſi is qui
c ducenta. §. pe. Opponi.[c] de l. ſi heredi plures. de condi. inſtit. Sol. Speciale eſt propter preſumptam voluntatẽ defuncti, que non verificatur in qualibet parte alternatiue. quid dicemus in alijs conditionibus? Pone teſtator dixit, ſi nauis ex Aſia venerit, aut Titius conſul fuerit, aut imperator in Italiam venerit, talem [illegible] tuo. Dico quod vbicunque inter iſtas conditiones altern[illegible]
d eſt illa ſi deceſſerit ſine liberis, quod aſſumitur pro coniũcta[d] niam apparet quod teſtator liberos inſtitutos voluerit p[illegible] ſubſtitutis, vt d. l. Lucius. ſecus ſi illa cõditio nõ apponeretur [illegible] aliter poteſt dici, quod quandocũque cum diſiunctiua adijcitur [illegible] ctio etiam, tunc habet vim coniuncte ſeu copulatiue, ſecundum Priſcianum, & eſt caſus hic. Hoc non dico pro conſtanti.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Fauore liberum. Vide que dicit Barb. conſi. [illegible] vol. iiij.

b POMA. ¶ Eſt extenſum. Vide Alex. cõſi. xxviij. volu. iij. vbi dicit

hanc

hanc l. ⁊ ſimiles exorbitare a iure ⁊ ideo non deberet extendi. ⁊ con
ſi. xcij. vol. iij. vbi declarat, ⁊ ibi etiam ponit quando eſſet ſubſtituta
pia cauſa. ⁊ conſi. ſequen.
c AND. BARB. ¶ Opp. adde Bal. in l. j. in prin ff. de iuſti. ⁊ iure.
d Pro coniuncta. Adde Oldr. conſi. clxxxvj. inci. de inſti. ⁊ ſubſti.

a **§. Cum autem.** [a] ſubſtitutio facta liberis legiti-
mis ⁊ naturalib[9], poſt mortē eor
b intelligitur, [b] ſi deceſſerint ſine liberis legitimis. h. d. † Not. primo
1 quod ſubſtitutio facta poſteris poſt eorum mortem intelligitur ſi
deceſſerint ſine liberis. Ex hac reſponſione Papiniani, ꝑpter oc-
currentia tempore mortalitatis, feci multas queſtiōes in l. cū au[9].
de cond. ⁊ dem. ⁊ dicā tibi forte in l. cū acutiſſimi. §. [c] de fideicō. ⁊ in-
ter ceteras facio vnā talē queſtionē. Dicit teſtator, ſi filius meus
deceſſerit ſine liberis, filijs maſculis, qd' ſi deceſſerit cū filiabus fe-
2 minis? † No. ꝙ filij naturales, nō legitimi, ſubſtitutū nō excludūt. [c]
c Opp. de l. cū pater. §. volo ⁊ l. Lucius. §. fi. ff. de leg. ij. Sol. Ibi lo-
quitur in filijs natis in ſeruitute, ⁊ ſic in figura matrimonij, qui ſub
ſtitutum excludunt, alias ſecus, niſi de mente teſtatoris aliud ap-
pareat, que mens dignitate perſonarū colligitur, ⁊ alijs indicijs, vt
l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad Treb. vbi de hoc dixi pleniſſime,
d ⁊ feci de hoc multas queſtiones. [d]

ADDITIONES.

a AND. BARB. ¶ Cū aūt. Et an legitimatus a patre filio ſuo le
gitime nō citato, ſuccedat vna cū legitimo ⁊ naturali. do. pau. in cō
ſi. ꝙ incipit, habēs ſpuriū filiū naturalē, ⁊ legitimū. tenet quod non
l. ex facto. de vulg. ⁊ pupi. per Mod. in l. Gallus ff. de lib. ⁊ poſt. Et
an appellatione filij veniant naturales. Et an appellatione nepo-
tis veniat naturalis tantum, vide Bar. in conſ. xxviij. cauetur ſta-
tuto. ⁊ in conſ. xxix. ⁊ eundem Bar. in conſ. lxxxij. inci. in facti con
tingentia.

b POMA. ¶ Intelligitur. Vide ad iſtū tex. l. filiuſfa. §. cū quis. ⁊ ibi
que ſcripſi. ff. de leg. j. Et amplia iſtum tex. vt procedat etiā ſi filius
grauatus, eſſet ſimul inſtitutus cū extraneo in quota, nā nō ſubau-
ditur iſta cōditio ſi ſine liberis deceſſerit, vt per glo. hic in verb. fi-
lius probatur, qr rō in l. cū acutiſſimi. ⁊ in l. cum auus, militat etiam
in caſu noſtro, ⁊ quādo cum filio grauatus eſt extraneus, in iſtis ter
minis conſuluit Cuma. vt refert, ⁊ ſequitur. d. Jo. bap. in l. in teſta-
mento. la j. ff. de teſt. mili. licet ibi referat Pet. tenuiſſe oppoſitum
per regu. l. quamuis. ⁊ l. hereditatem. ſ. tit. j. Sed dic, quod illa re-
gula non procedat quādo eſt diuerſa ratio in vno determinabiliū,
vt per doc. ⁊ maxime Alex. in l. iam hoc iure ff. de vulg. ⁊ pup. Pro
opi. do. Jo. Bap. facit quod in ſimili vult Bar. in l. Titia cū teſta
mento. §. Titia. ver quero, pone quod. ff. de leg. ij. An autem quod
hic dicitur, habeat locum tantum in filio legitimato, grauato. Qui-
dam tenent, quod ſic, licet videatur quod in eo non militat ratio in
d. l. cum acutiſſimi. qr filius filij mei adoptiui non dicitur mea poſte
ritas. Sed ſup hoc conſidera, ⁊ maxime qñ eſſet talis, qui tranſierit
in poteſtatem patris adoptantis etiā diſpoſitio huius §. in quocū
que grauato deſcendente, etiam ſi eſſet vltra pronepotem, propter
rationem. d. l. cum acutiſſimi. maxime ibi vel in reſcriptis aliam po-
teſtatem. ⁊ nūquid diſpoſitio huius §. procedat, etiā ſi eſſet ſubſti-
tuta eccleſia, vel alia pia cauſa. vide Feli. in c. in preſentia. de prob.
⁊ ibi in l. ſeq. ponit an procedat, etiā ſi habeat filios tantum natura
les, vel ſpurios. Reliqua circa materiam hui[9] §. vide per doct. hic
in d. l. cum acutiſſimi. ⁊ in d. l. cum auus. ⁊ in l. ex facto. §. ſi quis ro-
gatus. ff. ad Treb.

c ¶ Excludūt. Adde quid ſi aliquis eſt inſtitutus, ⁊ ſi deceſſerit ſine
filijs legitimis, ⁊ naturalibus, eſt ſibi datus ſubſtitutus, decedat q̄
inſtitutus cum filio legitimato, an excludatur ſubſtitutus. Commu
niter tenetur quod ſic, vt tenuit Joan. An. poſt Ja. de are. in addi.
Spe. tit. de ſuc. ab inte. §. fi. in fi. Albe. de Ro. ⁊ Bar. ſuo conſi. inci.
viſo inſtrumēto locati. Bart. in l. Gallus. §. ſeruus ff. de lib. ⁊ poſt.
Anto. de Butr. in c. per venerabilē. poſt medium. qui. fi. ſint legit.
Pet. de Anch. conſi. cxv. ⁊ cclxxix. ⁊ Pau. de Ca. conſ. ccx. ⁊ ccxxij.
Ale. conſi. lvij. ⁊ xciij. j. volu. Si tamen dictum ſit ſine filijs, ex legi
timo matrimonio procreatis, licet legitimati per ſubſequens matri
monium, non excludunt ſubſtitutum. Ita conſuluit Bald. conſil.
cccxcij. libr.

d ¶ Queſtiones. Adde quod Pau. de Ca. ⁊ do. Alexā. propter illa
verba, que ſunt in tex. inteſtatus, ⁊ aut ſine teſtamēto, multa dicūt,
maxime. d. alex. tu veritatē collige ex Bal. conſi. xxxij. inci. in Chri-
ſti nomine. de iur. cōmuni. j. vo. ⁊ eo. vo conſi. xiiij. inci. in Chriſti no
mine, quidā nomine Blaſius. ⁊ conſi. liij. eo. vo. inc. communis opi.
⁊ eo. vo. conſi. lxxvij. ⁊ conſi. cccxvij. iij. vol. ⁊ conſil. cclxvj. iiij. volu. ⁊
conſi. lviij. j. vo. ⁊ iij. vol. conſi. ccxxij. Pau. de Caſt. conſi. cclxxij.
Ro. conſi. iiij. ⁊ xxxij. alias conſi. Alle. d. Aleg. per Ang. conſi. xxvj.
per Abba. conſi. lxxv. j. volumi.

LEX. VII.

1 ☞ Conditio quando poſſit impleri poſt mortem, ⁊ ante mortem te
ſtatoris.

5 Relictum alicui, ſi intrauerit monaſterium, an illud habere debeat,
ſi intrauerit, ſed non perſeueret.

a **SI quis heredem.** [a] Conditio caſualis,
ſiue poteſtatiua, non
1 facile poteſt viuo teſtatore impleri. hoc dicit. Oppo. de
l. ij. ff. de cōdi. ⁊ demonſtr. † Sol. Aut conditio cōſiſtit in
dando ⁊ debet impleri poſt mortem teſtatoris. vt l. contraria. Aut
conſiſtit in faciēdo, ⁊ tunc aut conditio eſt poteſtatiua, aut caſualis,
Si poteſtatiua: ⁊ eſt facilis, tūc idem, vt l. cōtraria. Si difficilis eſt,
tunc ante mortem, vt hic. ⁊ idem in caſuali. ⁊ vide glo. tuam Et not.
2 etiam ex hac l. † quod ſufficit cōditionem ſemel impletā eſſe, [b] licet
b non duret. Et hoc facit ad q. [c] relictum fuit alicui ſub tali conditio-
c ne, ſi tale monaſterium intrauerit, ille intrauit poſtea exiuit, an de-
beat habere relictū? Hic videtur caſus quod ſic, ſicut in ea, que nu-
pſit, ⁊ poſtea diuertit. In contrarium videtur caſus. ſ. eodem l. re-
prehendenda. ſi bene inſpciatur, vbi fuit relictum ſub conditione,
ſi diuerterit. Certe ſi rediret ad maritū ſuum, non haberet legatum,
niſi ideo quia cōditio eſſet turpis. Et vide d l. reprehendenda. Ex
eo quod dicit. ab eo ⁊c. innuit quod ſi diuertiſſet nupta, ⁊ diuortium
nō duraret quod hereditatem non haberet. Modo relinquo eam
ſub dubio.

ADDITIONES.

a P. PAV. P. ¶ Si quis heredem. Vide in materia Ang. conſ. clij.
incip. Conradus. Albe.

b P. PAV. P. ¶ Impletam eſſe. Et ſufficit quādoque impleri, ſi non
ſit determinatum certum tempus. Vide Com. cōſil. clxiij. in ij. du-
bio. Vide in l. ij. ff. de cōditio. ⁊ demon. Item dum dicitur hic quod
ſufficit conditionē ſemel impletam fuiſſe, licet non duret, vide not.
Jac. hic ⁊ vide omnino eundem in l. fi. de indi. viduita. vbi quedam
not. ponit poſt Pau. de Caſt.

c POMA ¶ Ad queſtio. Utrū filij mortui excludāt ſubſtitutū ſtāte
diſpoſitione teſtatoris, ſi habuit liberos, vide late Jaſ. in l. ſi ſubſti
tutus. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ vide etiā ad hoc Feli. in c. preſentia. de prob.
⁊ Ang. conſi. clix. ⁊ vide Alex. conſi. xliij. vol. ij. ⁊ Ang. conſi. xxxiij.
vbi ponit pulchrum caſum a contrario, quod relictum alicui, cum
vidua erit, ei debetur, licet poſtea nubat.

d ¶ Dubio. Adde ꝙ Paul. de Caſt. dicit non eſſe dubitandum, nam
aut non fecit profeſſionem, ⁊ non videtur intraſſe, quia verba teſta
toris debent intelligi de ingreſſu, qui fit faciendo profeſſionē ⁊ tūc
legatum fuit purificatum, ⁊ acquiſitū monaſterio, ⁊ licet poſtea de
facto egrediatur, profeſſio non irritatur, ⁊ ſic legatū remanet apud
monaſterium quinimmo etiā ſi ingrederetur aliud monaſteriū lici-
te de licētia ſuperioris remaneret legatū penes primum monaſte-
rium. arg. ſ. de vſufr. l. inter antiquam. ⁊ in l. vide Bal. cōſil. cccvij.
iiij. vol. vbi conſuluit an legatum ſi vidua remanſerit, requirat per-
petuam viduitatem, ⁊ quod bona ingreſſi remaneāt penes primū
monaſterium tenuit Ang. conſi. ccxxxv. quando non fuit obtēta li-
centia. Alex. Jo. And. in c. j. de ſtat. reg. in l. vj. ⁊ ad plenā claritatē
huius l. vide eundem Angel. conſil xxxiiij. cui ſe ſubſcripſit domin.
Phili. de Curſinis. ⁊ conſi. xlix. vbi ſoluit queſtionem formatā hic
per Barto.

LEX. VIII.

1 ☞ Conditio appoſita in quacunque parte teſtamenti, reddit te-
ſtamentum conditionale.

SI teſtamentum. Valet teſtamentum, li-
cet teſtator non inſerat
conditiones quas inſerere pollicitus eſt, in quacunque
parte teſtamenti conditio inſeratur, redditur inſtitutio cōditiona-
lis. h. d. ¶ Opp. ff. de here. inſt. l. quoties, §. tantundem. Dicunt
quidā ꝙ ibi eſt dictum Marcelli ꝙ eſt male dictū, non placet, quia
debemus euitare correctionem. Alij vt Joan. dicunt quod ibi de-
ſtinauerat ⁊ morte preuentus non inſeruit, hic ſecus. Iſta ſolutio
poſſet eſſe bona in ſe, vt ſi ſic intelligatur ꝙ fuit morte preuentus,
antequam teſtamentum haberetur pro completo, vt l. furioſum. ſ.
titu. iij. ⁊ l. ſi quis cū teſtamentū. ff. de teſta. Alij dicunt, quod hic di
cit ſecundum cōditiones infraſcriptas, ibi dixit, ſi cōditionem ⁊c.
1 que eſt bona ſolutio ⁊ not. Ex qua nota † quod dictio ſecūdum non
a facit conditionem [a] ſecus in dictione, ſi. De hoc habemus caſum ex-
tra de verb. ſign. c. Abbate ſancti Siluani. circa medium. Ita vide-
tur mihi quod incipiat. Et de iſta dictione, ſecundum, dicam tibi a-
liud alibi hoc anno ⁊ nota. Vel dicas quod nō eſt heres ibi, vt vo-
luit teſtator ſcilicet ſub cōditione, ſed eſt heres pure. vt hic. Alij di-
cunt, quod nō eſt heres pure, ſed eſt heres cōditionalis ſicut teſta-
tor ſenſit, ſi eius voluntas probetur, vnde hic voluntas de quibus
conditionibus ſenſerit, non poteſt probari, ibi ſecus. Tu teneas
2 quam vis de iſtis ſolutionib. quia quelibet poteſt eſſe bona. † Cir-

ea hanc legem volo te facere notare tria. Primo qȯ iſta verba ſm
conditiones infraſcriptas, lʒ conditio non ſit adſcripta, non de-
clarant voluntatem eſſe imperfectam, q2 ſi eſſet imperfecta volun-
tas, teſtm̄ eſſet nullum, vt d. l. furioſum. ſ. tit. ij. ⁊ d. l. ſi quis cū teſta
3 mentū. ff. de teſta. ¶ † Scḋo no. qȯ vicus, terra, ſeu caſtrū, hʒ pro-
prios fines. Ex hoc dico, qȯ ſi factus eſt exercitus contra illud ca-
ſtrum, vel contra aliquam terram, vel facta eſt aliqua caualcatio p
territoriū, ⁊ illi qui fecerunt, accuſantur quis locus confinabitur in
accuſatione? Uel pone, † aliquis occupauit vnam terrā, de hoc p-
4 ceditur contra eum, quis locus confinabitur contra eū in accuſa-
tione, cū l. libellorū. ff. de accuſ. dicat qȯ debet poni locus, vbi ma-
leficium eſt factum? Reſpondeo, qȯ debēt poni confinia territorij,
qū ſit in ipſo caſtro vel vico, vt hic. Nec debet poni locus particu-
laris, vt l. libellorū. qȯ eſt verum, qū maleficium reſpicit illū locum
b particulariter, ſecus[b] ſi totū locū reſpicit vniuerſaliter vt l. de pupil
5 lo. § q nunciant. de ope. no. nun. Dixi plene in l. libellorū. ¶ † Alt.
no. ex iſta l. qȯ in teſtamētis in quacūq; parte cōditio adijciatur,
totam diſpoſitionem reddit cōditionalē, vt hic in ſi. ⁊ importat na
turam illorum verborum, ſm conditiones infra ſcriptas. argum. l.
Modeſtinus. ff. de ſol. hoc etiam facit natura vltime voluntatis,
vt l. quibus. diebus. §. quidā Titio. de cond. ⁊ demon. lʒ ſecus eſſet
quandoq; in contractibus, vt no. in l. ij. circa fin. gloſ. magne de in
diem addic.

ADDITIONES.

a ¶ Condictionem. Adde qȯ hic facit, ꝙ ſi aliquis conceſſit mihi
rem aliquam in feudū vel emphyteuſim, ſm formam, ⁊ modū qui-
bus anteceſſoribus meis erat conceſſum, lʒ non appareat quibus
modis, vel formis conceſſum erat eis, non vitiatur conceſſio mihi
facta, imo illud verbum ſm, ponitur potius caſualiter, ⁊ exponit id
eſt, q2 meis anteceſſoribus erat conceſſum, vt eſt caſus in d. c. Ab-
bate ſane, vt habetur per Gul. de Cu. ⁊ Bar. in l. eū qui. §. Julia. de
conſti. pec. Tangitur in l. admonendi. de iureiurand. ⁊ deciditur p
Pau. de caſtr. hic, ⁊ conſi. cccxxij. in cauſa decennali. Bald. conſil.
cccxl. iij. libr.

b POMA. ¶ Secus. Opponi contra tex. de l. ita ſtipulatus in prin.
ſecundum vnam lectur. vt ibi per Bartol. ff. de verborum obligat.
Solut. vt ibi per eum.

LEX. IX.

1 ☞ Tacita pupillaris comprehēſa in expreſſa vulgari, non admit-
titur contra matrem.
2 Tacita vulgaris cōprehenſa in expreſſa pupillari, admittitur con-
tra matrem.

a CUm quidā. [a] Breuiter dicit ſecundū com
munem opin. iſta no. l. Tacita
pupillaris non admittitur contra matrem. h. d. Secū
dum communem opin. dicitur hic ꝙ tacita pupillaris
non admittitur contra matrē. Contra. ff. de vulg. ⁊ pup. l. Lucius.
Dicunt quidam, hoc ideo, q2 mater fuit inſtituta. Hec eſt falſa. vt
1 l. precibus. ſ. tit. j. Alij dicunt. † ⁊ hec eſt melior, qȯ hic loquitur in
tacita pupillari, que continetur in breuiloqua. Iſta eſt bona, vt vi-
2 debitis in l. precibus. ſ. tit. j. ⁊ ibi dicam. ¶ † Querit gl. quid ecōuer
ſo, vtrum tacita vulgaris, que continetur in expreſſa pupillari, ad-
mittatur contra matrem? Gl. dicit ꝙ ſic, quia per eam non ſuccedi-
tur pupillo, ⁊ optime dicit, quam glo. vide. Secundum iſtam lect.
gl. ſume ex hac lege vnū notabile qȯ forte neſcirem tibi alibi inue-
3 nire quod † vulgaris expreſſa in vnum caſum tantum continet ta-
b citam pupillarem, niſi quādo mater eſt in medio, vt hic declaro[b].
Uulgaris habet in genere in confuſo vnum caſum tantū, ſi heres
non erit, hic caſus ſubdiuiditur in plures, ſi heres non erit q2 no-
luit vel q2 non poſſit. illud, quia non poſſit, diuiditur in multos ca
ſus, vel non poteſt, quia non naſcitur vt hic, vel non poteſt, ꝓpter
impotentiam iuris vt ſupra titu. j. l. ij. vel propter errorem teſtato
ris, vt l. cum proponas. eodem titul. vel propter alios caſus, quos
omitto hic fuit facta, ergo vulgaris in vnum caſum particularem
tantum ſcilicet ſi non naſcetur, ⁊ tamen iſta continet tacitam pu-
pillarem, ſecundum lectur. gloſſ. quam not. Licet iſtius gloſſ. lectu.
ſit communis, ⁊ vera in ſe tamen non placet quantum eſt ad iſtam
l. nam, vt videtis in dubio iſtius l. dubitauerunt Ulpia. ⁊ Papi. vi
ri excellentiores, ſed de ipſo dubio eſt caſus in l. precibus. ſ. titul. j.
que lex fuit antiqua ante iſtam, vnde non eſt veriſimile, qȯ de caſu
legis dubitauerint Ulpia. ⁊ Papi. Unde videtur gloſſ. noſtra a-
liud dicere, quam doc. noſtri loquēdo intellexerunt, ⁊ ſecundū iſtā
lectur. breuiter dicit, Uulgaris expreſſa in vnum caſum porrigitur
ad alium non expreſſum, niſi mater ſit in medio, que fuit coheres
data inſtituto hoc dixit. ſuper ver. deceſſit poſt aditam heredita-
tem ſecūdum hanc lect. gl. Tu dic ante aditam hereditatem ſecun
dum hanc lect. quod iſta lec. ſit vera, probatur, quia nō eſt veriſimi
le, quod Papinianus dubitauerit de caſu. l. precibus. ſ. titu. j. Item
qui dicit de hereditate filij vel primi teſtatoris. Item pro hoc facit
tex. qui dicit ſubſtitutionem quidem in huiuſmodi caſu, ⁊ ſic loqui
tur de vna ſubſtitutione, ſcilicet vulgari, quā in vno caſu admittit
ſcilicet cum nō naſcetur poſthumus, in alio reſpuit ſcilicet cum na
ſcetur ⁊ morietur. Si enim intelligeretur de tacita pupillari, vt gl.
dicit, tunc ſubſtitutionem vulgarem in omnem caſum admitteret,
pupillarem vero tacitam contra matrem repelleret, ⁊ ſic loqueretur
de diuerſis ſpeciebus ſubſtitutionis, cuius cōtrarium aperte dicit
text. loquitur enim de vna ſubſtitutionis ſpecie, que certo caſu ad-
mittitur, certo caſu reſpuitur fauore matris. vide text. ibi, nos ita
4 que. vſq; in finem. ¶ Ex iſta lect. nota † quod vulgaris expreſſa in
c vnum caſum, porrigitur[c] ad omnes alios caſus, ex quibus quis he-
5 res non efficitur. ¶ Secundo nota quod † vulgaris in caſum ta-
citum, non admittitur contra matrem ¶ Contra iſtud opponi. de
gloſſ. fina. iſtius legis que dicit, quod tacita vulgaris admittitur
contra matrem. Reſpon. fallit hic. nam non admittitur contra ma-
trem coheredem datam pupillo, per rationē poſitā in text. ¶ Item
contra iſtam lecturam oppo. vulgaris ſubſtitutio habet locū, ſi he-
res non erit, ſed hic pupillus fuit heres teſtatoris ſtatim, quando
natus fuit, quia ſuus heres erat ego, ⁊c. Reſpondeo, quando ſuus
inſtituitur cum extraneo exiſtentia ſui heredis non operatur aliquid
circa ea que ex teſtamento depēdent, vt lege. apud Julianū. §. idem
Julianus. ⁊ ibi per Dyn. ff. ad Trebelli. Ita hic in propoſito
fuit inſtitutus vēter vna cum matre, que eſt extranea, ideo hic exi-
ſtentia ſui heredis, non poteſt aliquid operari, quod autem here-
ditas fuerit adita, hic expreſſe non dicit. Tene menti.

ADDITIONES.

a POMA ¶ Cum quidam. Uide vnum nouū intellectum ad iſtum
tex. per Bolog. in ſua theoric. ⁊ iſta ponit caſum Bartol. in l. j. ff. de
vul. ⁊ pu. ⁊ ibi vide veriſſimum intellectum ad iſtam l. per Domi.
Jaſ. ⁊ vide Alexand. conſi. j. volu. j.
b POMA. ¶ Hic declaro. Idem etiam eſſet in fratre ſecundum
Ange. in conſi. cclvij. incip. ex ſerie teſtamenti. in ver. iij. hoc proba-
tur. not. conditionis.
c ¶ Porrigitur. Adde tu ad Bar. hic. ⁊ vide Alex. de Imo in cōſi.
iiij. in ij. volumine.

De impub. & aliis ſubſt. Rubr. XXVI.

a ¶ Cōtinuatio patet[a] per ſeq. quia de inſtit. in primo gradu, reſtat
videre de inſti. in ſecundo gradu.

ADDITIONES

a POMA. ¶ Cōtinuatio patet. Quero quis melius rubricauit
Imperator hic, an iuriſcōſultus in fin. ff. de vul. ⁊ pup. De hoc per
Jaſ. in rub. ff. de vulg. ⁊ pup. in princ. in ij. lect. vbi etiā ponit, que
differentia eſt inter ſubſtitutionem, ⁊ inſtitutionem. Item cum ſint
quinque ſubſtitutiones, tamē Juriſcon. in ſi. ff. non facit mētionem
niſi in duabus. vide per eum.

LEX. I.

1 ☞ Partes adiecte in inſtitutione, intelliguntur repetite in ſub-
ſtitutione ſimplici.
2 Uerba preteriti temporis non extenduntur ad futura.

CUm heredes. Iſta eſt clara, partes
in inſtitutione, in ſubſtitu
tione ſimplici intelliguntur tacite repetite. h. d. † ēt
1 tene menti, quod partes adiecte in inſtitutione, intelliguntur re-
petite in ſubſtitutione ſimplici. ⁊ hoc ex interpretatione declara-
tiua quia ſic teſtator ſenſit. Ad idē de leg. j. l. ſi ſeruus plurium. §.
fin. ¶ Item contra facit l. talis ſcriptura. §. ſin. eod tit. vbi videtur
2 quod ex interpretatione extenſiua. † Solu. Illud ideo, quia hoc
natura verbi preteriti temporis non patiebatur vt extenderetur
ad futura, ideo non poteſt dici ex interpretatione declaratiua, ſed
vero patitur natura verborum. Uenio ad gloſſ noſtram ⁊ oppo.
l. nonnunquam. ad Treb. Sol. Iſtud eſt verum, niſi ex preſumpta
voluntate defuncti aliud appareat, quia in ſubſtitutione eos
minauit nominibus proprijs, vel eos grauauit onere equali.

LEX II.

1 ☞ Iſta verba vos inuicem ſubſtituo, non continent niſi
tantum, ſcilicet vulgarem, ⁊ pupillarem, niſi repugnaret
tas perſonarum.

HEreditatem. Subſtitutio breuiloqua
perſonis impari. poteſt
a rigi ad eū caſum, in quo vtriq; poteſt pariter ſubſtitui
d. Manc l habuiſtis in l. teſtamento. ſ. de teſta. mil. vbi tractat
hi de iſta materia. Sed, vnū volo, quod ſcias, quod nūquam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN